

שמיצר הוא לו עבשו, בשעת הפלרונות, בכל זאת, שמח הוא לאחר זמן, למחנותו, על שירד מעליו על חובו לבעל חובו.

גַּמְרָא

המשנה מכנה את האילים "אידיהן". והגמרה מבירתת את גירסת המשנה, ומבראת אותה.

נחלקו בכך רב ושמואל.

חד, אחד משניהם [לא נתרפרש מיהו] תני,

וכן אסור לפורען חוב שה חייב היישר אל להגוי. ולפרוע מהן חוב שה חייב הגוי ליישראל.

והטעם בכל אלו, משום שהגוי "ازיל ומורה", לפי שמרוב שמחתו בכל הדברים הללו, הוא הולך ביום אידין, ומורה על כך לאיללים.⁽²⁾

רבי יהודה אומר: נפרען מהן, מותר לגבות מהם חוב שהם חייבים לנו, מפני שמייצר הוא לו, שפירעת החוב מצערת אותו.

אמרו לו חכמים לרבי יהודה: אף על פי

המהרש"א שאין שם ראייה. —

ונמהדר"ם מבאר ביאור אחר].

רבינו تم חולק על רש"י, ועיקר קושיתו היא, למה כשקנה הגוי הוא ילק' ויודה, והרי הוא שילם מעותיו על הקניה שקנה?! וכן אם הגוי מכיר, הרי הפטיד את הבהמה או הכלים שמכר? לכן, חולק רבינו تم על רש"י. ובשני דיןין הוא חולק עליו: האחד, לדעת רבינו تم מותר לישראל לקנות מגוי, ורק אסור למכוור לו. והשני, מה אסור למכוור הם רק דברם הרואים לתקורתם עובדות אילילים. ומה שאמרה המשנה "לשנת ולחתת", פירושו לשאת מהם מעות, ולחתת האיבעיה, מכל מקום, מהמשן הסוגיא שם מבואר, שטעם האיסור הוא משום אזיל ומורה כתוב רש"י בפשטות שטעם האיסור הוא משום אזיל ומורה?

ורבינו تم מביא כמה ראיות לישתו, ויבואו כל אחת ואחת במקומה. [לקמן דף ה הערות 20, 23, 25 ודף ו העורות 9, 14].

ואילו התוס' מביאים עוד כמה טעמים למה שנגהו בזמנינו להקל לשאת ולחתת עמם בימי אידיהם.

עוד סובר רבינו تم, שלhalbנות לגוי בריבית, מותר, משום שהגוי מצער הרובה.

2. כן כתוב רש"י.

ובדף ו א מבאר יותר, שהישראל עלול לעבור על הלאו של "לא ישמע על פיך", שאסור לגרים לגוי להדורות לאיללים. [ומבוואר שם] והקשו הראשונים, חידושי הרשב"א ריטב"א והר"ן ועוד, שהרי הגמורה שם מסתפקת, האם טעם האיסור הוא משום אזיל ומורה, או משום "לפנֵי עור" [ומבוואר שם]. והאיבעיה של הגמורה לא נפשטה. ואם כן, למה כתוב רש"י בפשטות שטעם האיסור הוא משום אזיל ומורה?

וחבירצו, שעל אף שהגמרה לא פשטה את האיבעיה, מכל מקום, מהמשן הסוגיא שם מבואר, שטעם האיסור הוא משום אזיל ומורה [ויבואר שם בדף ו העורות 13, 14, 18]

על כל פנים, כתבו התוס', שמדובר רש"י" משמע, שגם בסתם מקה וממכר, ואפילו בדרך שאינו לצורך תקרובת לאיללים, שייך לאסור משום "ازיל ומורה".

[המהרש"א מבאר, שהתוס' הבינו כן מדברי רש"י, שכותב: משום "לא ישמע על פיך". וטעם זה שייך לכל מקה וממכר, ואפילו בדבר שאינו תקרובת לאיללים. ועיין בקרני ראהם על